

BIRKAT HAMAZON AND HAMOTZI: WHAT DOES BREAD EXEMPT?

Rabbi Dr Michael Harris, US Lunch and Learn, 06.08.20

Devarim 8:10

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֶּבֶה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ:

Berachot 41b (sefaria.org)

אמר רב פפא: הלכתא דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה — אין טעונים ברכה לא לפניהם ולא לאחריהם. ושלל מחמת הסעודה בתוך הסעודה — טעונים ברכה לפניהם ואין טעונים ברכה לאחריהם

Rav Pappa said that the *halakha* is: Food items that come due to the meal, which are eaten together with the bread as part of the meal, **during the meal, neither require a blessing before eating them nor after eating them**, as they are considered secondary to the bread. **And** food items like fruit, **that do not come due to the meal**, as part of the meal, but may be brought **during the meal, require a blessing before eating them and do not require a blessing after eating them.**

Shulchan Aruch, Orach Hayyim 177:1

Summary: *HaMotzi* doesn't cover things we wouldn't normally sit down to a meal for – e.g. fruit.

דברים הבאים בתוך הסעודה אם הם דברים הבאים מחמת הסעודה דהיינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת כגון בשר ודגים וביצים וירקות וגבינה ודייסא ומיני מלוחים אפי' אוכלם בלא פת אין טעונין ברכה לפניהם דברכת המוציא פוטרן ולא לאחריהם דבהמ"ז פוטרן ואם הם דברים הבאים שלא מחמת הסעודה דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת כגון תאנים וענבים וכל מיני פירות אם אוכל אותם בלא פת טעונין ברכה לפניהם דברכת המוציא אינה פוטרן דלאו מעיקר סעודה הם ואינם טעונים ברכה לאחריהם דכיון שבאו בתוך הסעודה ברכת המזון פוטרתם.

So **fruit as dessert**: not covered.

What about **fruit as a main course**? Covered according to most authorities (e.g. a meal of bread, fruit platter, beverage).

As first course/appetizer - melon, grapefruit, fruit cocktail? Much discussion – is it literally an appetizer (covered) or a substantive first course (not covered)?

What about **wine**? Not covered, needs its own bracha. Berachot 41b:

שְׁאֵנִי יַיִן דְּגֹרָם בְּרָכָה לְעַצְמוֹ
Wine is different as it causes a blessing itself

Ice Cream? Not covered

Sweets? Not covered

Cakes, Pies? Crepes? Unclear – two issues: 1) Is it just a dessert/sweet or are you still a bit hungry? 2) Could the type of cake be halachically classified as bread, in which case exempt even if just a dessert. So best to have in mind at *HaMotzi*.

Tea, Coffee? As beverage: covered. As digestion aid: not covered.

Devarim 7:15

וְהִסִּיר יְקוּקָה מִמֶּךָ כָּל-חָלִי

“G-d will remove every sickness from you”.